

V oblaku dymu

Prekvapilo ma, aké vedia byť tmavé uličky v letné sparné večery prívetivé a pokojné. Akoby ich leto presvedčilo, nech si aspoň raz dajú „pohov“. V ten večer som nevidela za každým rohom potenciálneho vraha a ani som nezrýchliła krok, keď za mnou niekto kráčať.

Vlasy mi flegmaticky rozvieval jemný letný vánok, podfarbený chladom zapadajúceho slnka. Sedela som na vychladnutom betónovom chodníku a pôžitkársky vdychovala dym z cigarety do svojich pľúc.

Obzrela som sa okolo seba. Okolo mňa boli stovky, možno aj tisícky rozsvietených oblokov, ktoré žiarili ako hviezdy na zošednutých paneloch vysokých obytných domov.

Bola som obklopená miliónmi ľudských príbehov, miliónmi ľudských osudov, ale pritom s tým svojim osudom som bola sama. Úplne sama.

Bolo to zvláštne, z istého uhľu pohľadu až ironické. Ja, devätnásťročná odrastená tínedžerka s pošliapanými ilúziami, dokrvavenými nádejami a zhorenými snami som sa snažila na všetko zabudnúť s cigaretou ruke práve na tomto mieste. Ani sama neviem, prečo ma moje nohy zaviedli práve sem...Alebo to bolo niečo vyššie, čo viedlo moje kroky?

Možno to bolo tým, že v ten deň na mňa Petržalka pôsobila novým, zvláštne pokojným dojmom. Aj keď som sedela v útrobach vždy nenávideného sídliska, počula som zvuk áut na hlavnej ceste, občas sa z vedľajšej ulice ozval smiech a z prízemného okna ružového paneláku sa ozývala drsná rapová hudba. Z vedľajšieho zeleno-modrého domu som počula nejakú hádku, ktorá ešte viacej podčiarkovala estetickú disharmóniu prostredia. Ružová a vedľa nej zeleno-modrá? Komu to mohlo napadnúť? Zasmiala som sa cez cigaretový dym. Áno, aj takáto bola Petržalka.

Bolo to mojím spôsobom symbolické, že som sa v ten večer prišla rozlúčiť so svojim životom v Petržalke práve na tomto mieste. Každý jeden kúsok hmoty, ktorá ma obklopovala, bol nasiaknutý zošediveným časom. Bola to práve minulosť, ktorá bola zodpovedná za to, kde som bola v ten deň, ktorá bola zodpovedná za to, kde som mala byť nasledujúce dni a ešte aj nasledujúce dni po tých nasledujúcich dňoch.

Spomienky. Vírili okolo mňa. Bodali ma. Snažili sa dostať za každú cenu do mojej hlavy. Divo sa prebíjali, ktorá sa pred mojimi očami zjaví ako prvá.

Obraz stromu- môj spolužiak mi v piatej triede vyznáva lásku, pod podrážkami tenisiek nás tlačia gaštany.

Ja, sediaci pri ňom v šatni, ako mu šepkám do ucha, že ho budem navždy milovať.

Na tretíkrát zvíťazila bolestná spomienka. Vedela som, že príde a čakala som na ňu...Vtedy sa to všetko začínalo splietať, kaziť, rozkladať...

O tri neskôr, naša trieda, prestávka, vrava.

„Oliver? Pamätáš sa, ako sa ti v piatej triede páčila Lucia?“ Ja sedím prikrčená v zadnej lavici a trpím, aká bude odpoveď. Odvážim sa pozrieť na skupinku pri okne a vidím, že Oliver bez začervenania odpovie: „Prosím ťa, Lucia? Nikdy by sa mi nepáčila taká bifloška...a ešte k tomu aj škaredá.“

Hlavu mám sklonenú a túžim sa prepadnúť, odletieť, alebo sublimovať, byť neviditeľná, to je jedno, proste...zmiznúť.

Nebyť. Neexistovať. Necítiť.

Spomienky na mňa útočia ešte divokejšie, zrejme sa im páči pretáčať čas dozadu.

Ten istý ročník, šatňa, pred hodinou telesnej výchovy, stojím iba v spodnej bielizni, na chvíľu sa otočím, odkladám si náušnice a keď sa pozriem naspäť, moje veci na prezlečenie zmizli...Snažím sa tváriť, že nepočujem tie strašné výbuchy smiechu, ktoré sprevádzajú moje hľadanie. Snažím sa tváriť, akoby som nevedela, kto mi moje oblečenie zobral. Tvárim sa, akoby sa to celkom pravdepodobne mohlo stať, že všetky vaše šaty behom pár sekúnd len tak zmiznú. V tom prípade musíte čeliť iba náhode, nemusíte sa postaviť pred vaše protivníčky a žiadať od nich naspäť zobrať.

Učiteľka s buchotom rozvalí dvere, pýta sa ma, prečo ešte nie som prezlečená, tichučko zašepkám, že neviem...neviem kde sú moje šaty. Podľa nej je to môj problém, keď som si šaty nepriniesla, budem cvičiť bez nich. Aké jednoduché. Odmietam vyjsť v spodnej bielizni zo šatne. Chytí ma za rameno, ja sa vzpieram. Pred všetkými sa rozplačem. Pozriem sa ešte raz na svoje miesto a moje rifle s tričkom a aj s úborom na telesnú sú odrazu tam. Učiteľka na mňa nakričí, že si sama schovávam veci. Vraj sa snažím byť zaujímavá.

Prídem v pondelok po víkende zo školy a na záchodoch, na ktoré učitelia nechodia sú polepené fotky mňa v podprsenke a nohavičkách. Vraj sa ešte nestalo, aby sa toľko chalanov snažilo dostať na dievčenské záchody ako vtedy.

Bum. Ďalšia spomienka. Pred očami mám obraz záchodovej misy, drží ma viacero párov rúk, keby sa mi náhodou chcelo ujsť. Cítim zápach záchoda, som v ňom, príliš blízko, je mi zle, napína ma...

Prídem domov, slzy mi už nepomáhajú, beriem žiletku a režem sa, áno, to je úľava...Nedokážem žiť s tým pocitom hanby.

Padám...

Dobre, to už stačí, dosť...Spomienky pred mojimi očami blednú.

Možno nevládzu byť také silné, také vtieravé, také zničujúce, keď už máte pred očami lesklý, slaný závoj a v ústach horkú pachúť dymu.

Počul vtedy niekto moje vzlyky? Pozeral sa vtedy niekto z okna? Videl niekto to dievča ležiace na chodníku? Stíchla by hudba v ružovom paneláku, keby jeho obyvatelia videli, že to dievča vonku plače? Prestali by sa tí dvaja ľudia hádať, keby im poviem prečo?

Nechal by v noci niekto svietiť aspoň jedno jediné okno, keby im poviem, že sa bojím tmy?

Hľadela som na tú osudnú budovu, ktorá stále predo mnou. Svoju základnú školu. Biela, socialistická budova, trochu ošarpaná, ale s novými plastovými oknami. Iba si tam nevinne stála, navlečená vo svojom flakatom, kedysi dávno bielom rúchu, osvetlená tlmeným svetlom pouličných lúčok, ktoré ju chceli ochrániť pred tmou.

Chcela som sa ich spýtať, prečo vtedy neochránili aj mňa.

Prečo nepresvetlili všetky tie tmavé dni.

Prečo mi odrazu odmietli osvetľovať moju cestu.

Kto im prestal vymieňať žiarovky?

Zo zamyslenia ma vytrhal ostrý, afektovaný smiech.

K miestu, kde som sedela sa začala približovať skupinka asi tak ôsmich pubertiakov. Chlapci mali na hlavách hrdo nasadené raperské šiltovky, a z maximálne pätnástročných dievčat spravil mejkap a vyzývavé oblečenie minimálne moje rovesničky.

Nepriateľsky sa ku mne približovali a ja som už na základe skúseností vytušila, že pokiaľ sa hneď teraz sama od seba nezdvihnem a proste neodídem, budem mať problém.

Pred piatimi rokmi a po piatich rokoch. Nič sa nezmenilo. Akoby som mala znovu štrnásť a musela utekať. Bolo to kruté, ale zároveň svojím spôsobom upokojujúce pre ľudí, ktorí sa báli plynutia času. Niektoré veci zostávajú v živote nemenné, nezávisle od toho, koľko vrások vám pribudlo na čele a koľko ilúzií ste pochovali.

„Vypadni,“ zavrčal na mňa jeden z tých vyšších chalanov.

Automaticky som sklonila hlavu, rozbúšilo sa mi srdce, spotili dlane. Nepáčila sa mi tá myšlienka, ale aspoň cigareta v ruke mi dávala trochu istoty. Bez protestu som vstala a pobrala sa preč. Dúfala som, že nevidno, ako sa mi trasú nohy. Prešla som pár krokov, keď ma arogantný, dievčenský hlas prinútil otočiť sa naspäť...

„Pozrite, to čo má na sebe? Tie rifle vyzerajú ako z kontajnera, hahaha...“ Celá skupinka sa začala smiať.

Vrátila som sa pár krokov, bližšie k nim. Ako som tam tak stála v tme a videla ich, osvetlených svetlom lampy, moje nohy sa akosi prestávali triasť. Cítila som, že keby chcem niečo povedať, môj hlas by bol pevný. Ale nechcela som. Nestálo to za to.

Iba som na nich pozerala, bolo to pár sekúnd, no ja som mala pocit akoby som sa ocitla v spomalenej scéne nejakého dojemného filmu. Pozerala som sa na tváre tých dlhovlasých, prefarbených dievčat a hľadela im do očí. Tentokrát som sa nenechala zastrašiť piercingmi a arogantným výrazom. Nie, tentokrát som neodvrátila pohľad.

Ako som pozerala jednej z nich do očí, fascinovane som si uvedomila, že v nich vidím...neistotu. Strach. Zo samej seba.

Koľko jej trvá, kým mejkapom a oblečením vytvorí svoje „oficiálne“ ja? Odvážila by sa na mne smiať, kebyže tu stojíme iba samy dve, každá tak ako sa zobudí, zoči-voči?

Možno áno, možno nie...Dôležité bolo, že odrazu mi bolo jedno, čo si myslia. Odrazu mi na tom proste nezáležalo. Cítila som sa obrnená. Chránená.

Bez slova som sa otočila naspäť a kráčala som preč, k budove školy. Prišla som ku preskleným vchodovým dverám. Svetlá boli zhasnuté, vo vnútri nebolo nič vidieť.

Ale aj tak som sa pozerala.

Cigareta v ruke mi pomaly dohorievala.

Pozerala som sa do tmy. A prestávala sa jej báť.

Prestávala som sa hnevať na všetkých, ktorí mi mohli pomôcť, ale nevideli moju bolesť.

Prestávala som sa dokonca hnevať na tých, ktorí to priamo páchali.

A možno som sa prestávala hnevať aj sama na seba, za to, že som tomu nedokázala zabrániť.

Áno, bola som šikanovaná. Vysmievali sa mi. Bili ma. Ublížovali mi. Častokrát som sa cítila ako niečo špinavé, ako niečo, čo ani nemalo existovať.

Áno, tak to bolo.

Neplakala som. Cítila som bolesť, ktorá bola hlbšia, ostávala iba v mojom vnútri, nevyplávala na povrch.

Cigareta mi vypadla z ruky.

Ale ja som sa pozerala ďalej. Mala som pocit, že je to dôležité. Že tma môže byť veľavravnejšia ako svetlo, keď sa na ňu budete pozerieť proste ako na tmú, bez toho, aby ste sa od nej snažili utiecť tým, že v nej budete hľadať svetlo.

Niekedy je v poriadku vidieť iba tmú.

A prijať ju. Takú čiernu aká len je. Ani bledšiu, ani tmavšiu. Presne ten odtieň, ktorý vidíte.

Nesnažiť sa do toho odtieňu primiešavať nasilu iné farby.

Chvíľu sa pozerieť a vidieť iba pravdu.

V ten večer stálo pred dverami svojej bývalej základnej školy dievča, ktoré nevedelo v noci zaspávať, ktoré sa triaslo zakaždým, keď malo predstúpiť pred ľuďmi, ktoré sa zakoktávalo, ktoré pri pohľade do zrkadla plakávalo a ktoré chcelo nespočetne veľa krát umrieť.

A ktorému ráno toho dňa, v ktorý tam stálo oznámili, že by sa mala ísť liečiť do psychiatrickej liečebne.

Áno. Toto boli všetko rany minulosti. Niektoré veci v živote sa stanú a jednoducho odstanú, zabudnete na nich.

A niektoré veci v nás pretrvávajú aj po tom, čo ste na nich už aj sami zabudli, sú v útrobach našich duší, ležia v nich, ako popol, ktorý nikdy neviete, kedy znovu vzbĺkne...

Keď som v ten večer hľadela do tmy a premietala si svoj minulý a budúci život, dýchala petržalský vzduch, v ktorom bolo cítiť zápach spálených pneumatík a do uší mi doliehali zvuky otrasnej rapovej pesničky, bola som vzhľadom na toto všetko až neprímerane spokojná.

Keď som sa nad tým zamýšľala, môj život bol úplne nanič, bola som vlastne lúzerka, ktorá mala ísť na psychiatriu, podľa objektívnych meradiel som sa mohla považovať za slabú...

Lenže viete, čo bolo najvtipnejšie?

Že som sa tak vôbec necítila.

Takisto ako pehy na mojej tvári, aj tma bola súčasťou mňa, môjho života a ja som už pred ňou viac nechcela utekať, pravdupovediac som bola z toho behu už príliš zadychčaná.

Začal pršať teplý, letný, ale zato silný dážď.

Ale ja som sa aj tak stále pozerala. Ani som sa nepohla. Po chvíli som bola úplne premočená, z trička mi kvapkala voda a džínsy sa mi prisali na stehná.

Pozrela som sa hore na oblohu, ako z nej padali miliardy silných, veľkých kvapiek a v diaľke predomnou som videla ľudí, ako s igelitkami na hlavách utekajú domov.

Celé mi to prišlo také šialené a také vtipné, že som sa odrazu začala smiať.

A čím som bola mokrejšia (ak to ešte vôbec bolo možné), tým viacej mi to prišlo zábavné.

Stala som sa slobodnou.

Chcela som výskať, tancovať v daždi...A vlastne, prečo nie?

Vyzula som sa, zišla dolu schodmi a začala sa bláznit' v kvapkách dažďa.

Možno tí na tej psychiatrii mali naozaj pravdu. Som blázon. Úplný blázon.

Ale viete čo? Takýmto bláznom mi vôbec neprekážalo byť. Vlastne to bolo celkom príjemné. Viac než príjemné.

Lebo keď sa prestanete báť pripustiť si, že čierna je čierna, budete sa odrazu cítiť takí slobodní, až si uvedomíte, že dažď je šťastie.